

М. ЛІХАЧЕВ

Медозза петасез

(Кывбуррез)

Москва. Центріздат. 1930

обильному из
 обильно, негласно
 форму и тварному в м
 мот и тварному в м
 мот и тварному в м
 мот и тварному в м

абр
 мв аи мв мв

291 : 3000
 мот

ДАСКУЈИМӨТ ПОРОГ-ВЫЛЫН.

Гымалан кадыс-таж
Појездөн мунө.
Каҕышсө бөрлаңо
Ғоґ-вылө ғоґ.
Быдмам і јонмамө,
Вын мијан уна...
Виљ тужлө сувтис
Ғеревна, завод!
Ловҕиссө кокҕита
Етатщөм лунө,
Ужалис јөзыс көр
Виқөтө вын.
Отік кыв, ыжыт кыв
Қорсө сек шуны:
Ғорам ми камгамө
Јон керку — жын!
Виқөт-жө, отірыс
Плончаґтыр қөрө,
Қыз ыжыґ төв-кості
Ыб-вылын су.

Павјөвтчис, оссис лун
Гөрд би југөрөн.
Музыка гымһитис...
Кылатө, чу!
Ыжыт Октябр лун
Отір панталө,
Осколөн вужө
Ешө виль порог.
Знамјоыс вылына
Талун павјалө,
Сувтө мијан-оқө
Бөра виль мөг.
Вит годса план колө
Оланө пыртны,—
Етијө мөгсө
Ас төдө быд морт.
Јонжыка, јонжыка
Киез піқыртам,
Высінным сузас-на,
Сөлөмным — көрт!
Вит годса план-бердө!
Важкөт орөтам!
Заводдез-гиганттез
Сувтөтамө сар.
Межатөм ми ыббез
Шөравны пондөтам,
Ми пөльтамө му-пагта,
Пөльтам пожар!
Нещкамө му-сорнас

Сімсө да багсө,
Міжанкөт мунө
Ҡе өтік, Ҡе кык.
Кывзө, өј, кывзө,
Кың сук-вөра јагсө
Сајмөтө, косалө
Тракторнөј зык!

1929 г.

ҘАСӨТ ОКҘАБР.

Ҙасөт ОкҘабр
Шондiөн гералө,
ГөрҘ-бија горөн
Локтис кыңи гым.
Ҙасөт ОкҘабр
Ужөн јөз панталө
I вiра сөлөм
Талун сылөн пым.

* * *

Вылөжык лебө —
Камгө ыжыт молот,
Буражык ветлө —
Ҙавскө вил чарла...
Ми олан дорам,
Ҡекініс ог полө.
Горалө, орсө,
Гымөтө ура!

* * *

Öj, шонди, шонди,
Те виқот мыј керсө:
Страна виль быдмө —
Быдмө СССР!
Сајмөтис сја
Олан, пемыт вöрсө,
Быд му-наста
Кожалö бур јуör.

* * *

Буражык шонди
Ҷардö да југјалö.
дасöт Октабр
Сотö олан важ.
Чужöмыс јöзлөн
Öзјö да гералö —
Сöлөмлас талун
Ыжыт нылөн гаж.

* * *

дас год чулалис
Кыз пöрөтим троннез;
дас год-ни дорам
Бын виль олан.

Крессаңия да рабочеј
Ыжыт воннез,
I тујыс нылөн
Öтiк — југытлаң.

* * *

Görd плаггезувтө,
Плошчад-вылө сывтөн
Ужаліг јөз
Чукөртчө кызі вөр.
Виқөтө ассіс
Pjaddesö да вынсө
Быд му-пафта
Med керны СССР.

* * *

дасөт Октабр
Шондиөн сералө,
Бі-чiрсө кістө,
Содтө, лебтө вын.
I муыс талун
Гымөтө, горалө...
I міча чужөм,
Gөлөм талун пым!

1927 г.

ПЕРВӨЈ МАЈ.

Гажөн оогіс талун луныс.
Кылө пігна, јөз уна.
Быдөн площаф-вылө мунө,
Кың тулысса візыв ва.
Локтіс гымөн ыжыт празнык,
Өзјө му, горалө кај.
Јөз ужаліс важсө разө
да панталө Первөј мај.
Талун му-паста өгралө
Плагыс, лебөм вылө, гөрд,
Біөн ветлө, гін гусалө.
Ужалісдөн кыс — көрт.
Талун міјан чужөм міча,
Бура јонмам, содө вын.
Чемберленыс ас мытчісө —
Штыкөн чувјам сыліс гін.
Јөз ужаліс талун мунө.
Ветлө, орсө сын вір.
Первөј мајөн зардө луныс,
Кісгө му-паста бі-чір.
Мөд странаезын горөтө,
Талун өкгө песгіс јөз.
Вына кіезнас орөтө
Капіталліс стальнөј гез.
!Ас-нө му талун гымалө,
Пізө, ымөтө гөгөр!
Јона камгам, кад сібалө —
дорам ыжыт СССР!

1928 г.

ГӨРД ПАРТИЗАН.

дун кергіс, ловчігіс
Лөг посад сёкыта,
Бытте кыз көвјасө
Сы-гөгөр шог.
Грїббезмоз сувтөмаг
Керкуез щөкыта,
Јураныс бергалө
Зев ыжыт мөг.

Ветлөны-панөны
Посадөт отірыс,
Мыјіскө паймөма
Пөріс і том.

Бытте кыз ыжыт төв
Лебтігіс өтөрас,
Сетө прїказзез,
Лөгөтчө ревком.

Брезжітчө асылыс,
Щын-мороз содтө вын...

Каттөма мусө,
Леңчігөм туман.

Лым бусыс кымөрөн
Ветлө вөв кокувтын,
Мунө разведкаө
Гөрд партизан.

Лечыта віçөтө
Озлаңө, вөр-дорас:
Боксаң мед ез кропкы

Лыј чочком тој.
думаез ветлөны,
Озö і орлö:
Локтöны, мунöны,
Кызі мош рој.
Вөр-дорын сувтыштіс,
Лычötіс поводдез.
Некытөн шы абу,
Суналö вөр.
Но кадыт гымалан,
Ыжыт боја годдез
Судалöны озын,
Оз вунö һекөр.
Зарјасөмөн озлаң
Гөнитö разведчик.
друг вөрсаңас горötіс:
„Те кытчö? Сувт!“
— „Чочкоммез... Шеді-тај...
Гөнәјта, ог сетчы“,
думајтыштіс шупыта:
„Менö он кут“.
Шулыштіс вöлыслö,
Вашötіс һөвјосөн.
Кабургіс һещкөвтис,
Кыскіс наган.
„Ловјөн ог сетчы ме,
Од бостö ловјасö“,
Вашötö, думајтö
Гөрд парвізан.

Бөрәһәс кожгисӧ
Лыјисӧ ротаӧн.
Сувтыштіс вӧлыс,
Жӧмдіс да угіс...
Шуч сіјӧ мунӧма,
Кык пула сотӧма...
Век-кежӧ лаңтіс,
Гӧлӧмыс кусіс.
Мӧдік залп коґӧвтіс,
Сајмӧтіс сӧдвӧрсӧ.
Партизан угіс
Кыз вундыштӧм шеп.
Пулаыс шуч муніс,
Шуч логко шӧрсӧ...
Шорӧн котӧртӧ вӧр,
Журыс оз леб.

А паныт гералӧмӧн
Апичер локтӧ:
„Ӧтікӧс жунгыльтім,
Гӧлӧмӧ рад!..“
Ӧстаткіға саґсӧ
Партизан ӧктіс,
Пізыртіс нағансӧ:
„На теныт, гад!..“
Чукӧртіс, кыз верміс
Ӧстаткіға саґсӧ,
Лыјис гералиґлӧ:
„Вот теныт, на!..“
Сы-коста коґӧвтіс

Залп боксаң вачкіс.
Парѣзан пѳріс,
Сінозас — са.
Котѳртѳ вір шорѳн,
І сѳлѳм сајкалѳ...
Вына кі лезчісіс,
Усіс наган...
Вѳр вевдѳрсаң шонді
Чужѳмсѳ окалѳ...
Оз четчы, оз-ні
Гѳрд парѣзан.

1929 г.

ДОБРОВОЛЬЧ ПЈОДОР.

Пјодор шупыт, зонка візыв,
Гора голос, југыт сін.
Кыв Пјодорлѳн бура ізѳ,
Сылі оз шуѳіт ѳекін.
Локтіс ѳтпыр сіја штабѳ:
Бог-пѳ менѳ, коміссар,
Чочком тојліс кымѳс кабѳн
Ме поткѳта-пѳ кір-вар.
добровольчѳ сіз пыріс.
Кіѳ сетісѳ пішалъ.
Бојѳ петны чожа суріс.
Пјодор ѳшіс, оз вѳр чалъ.
Колѳ лымѳ пырны јурѳн,
Быдлѳ гарјыны окоп.

А Пјодорным пукгөм мырөн
да пукалө, кыз језоп.
Но, а сыбөрын велалис,
Пондiс төдны сiја бој.
Полөм өшiс, кi вынгалiс,—
Шогмiс сыг гөрд герој.
Отпыр кызкө богтөм пленө
Чочкоммесө өкмыс морт.
Куш кiөн он бог-пө менө,
Песгi ныкөт-пө, кыз чорт.
Ета уж-понда Пјодорлөн
Морос-шөрын орден гөрд.
Комиссар сiјө сек корлiс,—
Невна радувјас ез бөрд.
Быдөс рота сiјө төдө:
Сылис, јөктiс,—визыв шор.
Бојын ловтөм, выныс содө,
Немiс ез повлы Пјодор.

* *
*

Годлө-год казавтөг угө,
Колыс бөрө гыма кад.
Трактор шы сажмөтө мусө,
Вежө олансө посад.
Пјодор пiзө, пессө ужын,
Чегө важсө фронтлын-моз.
Посад вильлаң таво вујiс,—
Шогмiс, быдмө виль колкоз.

Öтик ыблын ужыс мунö,
Олан вiльiс пангö зiк.
Лебö, јонмö лунiс-лунö,
Вiльiс шогмö морт мöдiк.

1929 г.

ҒЕРЕВҢА САЈМИС.

Вөроккез сајын
Вiз коласөт
Котөртө-бульгө
Вiзыв шор.
Гералö бiјөн
Мiча асыв,
Лысва свiтґалö
Берег-дор.
Важын ґеревҢа
Көркө тенö
Ме колi учөтнам
Важын.
Панталан мөдґож
Наґґе менö,
Тыдалö, содөм
Тенат вын.
ґеревҢа шөрö
Локтi, сувтi...—
Вiль школа меным
Мытчiс бок.
Iзба чiталґа
Керөсувтын...

Гөлөмө орсө —

Ток да ток.

Ғеревна сајмөм,

Муно оқлаң:

Машина сыло,

Книга вај.

Лыкпунктлын

Гыриг јоз велөтчө...

Буквар вон лыфдо

Миколај.

А сельсоветын

Уж бергөтө

Ічмонка візыв

Паш-Өрін.

Ғеревна

Виль олан лөгөтө,

Ғеревна содтөм

Аслыс вын.

1927 г.

ОҢЖЫК ОЛІМ.

Оңжык олім бусын, саын,

Кістім луніг-лун сінваез,

Бура горзім.

Жөңік өтөрө тојлалас,

Балычаезөт кыскалас:

Іңкөт „орсө“.

Сіз ми, чуддез кызі, олім,

ИҢКАЛӦ.

Міча ныввез, дона іңһез,
Талун ыжыт тіјан гаж.
Југыт праҕнык остіс сіннез.
Коліс бӧрӧ олан важ.
ИҢка сајміс, јона кутӧ
Вына кіӧ віл права.
Југыт тујлӧ сја петӧ,—
Сотчӧ молот да чарла.
Лебтӧ плаггез талун вылӧ,
Біјӧн ӧзјӧ ас гӧгӧр.
Чу, гымалӧ, пісһа кылӧ...
Јӧзыс мунӧ, кыҕ сӧд вӧр.
Шонді морослын паскалӧ
ИҢһез, ныввезлӧн ура.
Басӧк чужӧмныс сералӧ,
Піҕӧ вір нылӧ бура.
Менам јуріс талун горӧн
Кіссӧ дума, пым јуӧр.
Сӧлӧм орсӧ, сӧлӧм вӧрӧ...
Ог кусіһтчӧ мі һекӧр!

1928 г.

ОГТӧ ЈАГЛЫ.

Чожа локтас,
Чожа міча гожум
Вајас быдлӧ
Сӧкыт, піҕан уж.

Чожа пондас
Гогышасны розыс...
Иңка, чарла кiјö,
Сосsez пуж!

Пондас сек гусеңик
Шеп кышöтны,
Гöрсөн-бöрсөн
Шогмыны колта.
Иңкалөн сөлöмыс
Готов потны:
Челад гортын
Отнаныс, уна.

Кыз-ед нiја
Сетчин гудыртöны,
Öддөн бöб
Göd сина Мiтiток.
Бура керку-јурлöt
Котрасöны...
Угасö-кö?..
Чегасö-кö кок?..

Вундö сiз лунтырөн
Тöждiсöмөн,
Gökыт дума
Тыртö мамлис јур.
Јаслы бы вот остны
Отувтчöмөн,
Лоic бы-ед
Öддөн секи бур.

Секі дугдас
Чельадъ Һағын пөдны,
Сөстөм лоас
Чужом і жөрнөс.
дугдасө і біјө
Ніја шедны,
Сек һекөр
Оз поткөтө кымөс.
Огтө јаслы,
Огтө быд посадө!
Песгө, маммез,
Сы-понда бура.
Сек төждіғны
дугдат вундан кадө,
да гажөнжык
Богтатө чарла.

1928 г.

КОЛЬЛЕКТИВ.

Каја ыб-вылө ме
да віҙөта.
Оға гөрд петалөм
Гін гажөтө.
Гөрам плугөн, віҙөт,
Сабан ҙебім.
Вартан машинасө
Арнас һөбім.
Многополье-вылө
Өні петім,

да межатӱг ыжыт
Ыб лӱгӱтӱм.

Мунӱ кокӱнта уж,
Ог каӱалӱ.

Шондӱ кӱтӱ југӱр
да сералӱ.

Мыла лебӱмӱ сӱз,

Бура олам?

Мӱјӱ вӱл коллӱктӱв

Јона дорам. 1928 г.

ГУНА-ВЫЛЫН.

Колӱм мӱ, вунӱтӱм важсӱ.

Оз-ӱнӱ сыв вартандубеч.

Коллӱктӱв вайӱтӱ гажсӱ —

Гуна-вылын кыз помеч.

Вӱжгӱ, гымалӱ машӱна,

Сојӱ, ӱылалӱ колӱта.

Чавкӱӱ, којӱ сусӱ сӱнӱ,

Лебтӱ чукӱррез торта.

Кокӱнт пукӱн лебӱӱ вылӱ,

Тыртӱ су ӱзас тылӱп.

Барабаныс орсӱ, сылӱ,

Гым сулалӱ, мастӱ шеп.

Бокын сарӱӱ, јоркӱӱ горӱн

Тӱлӱтчан машӱна вӱл.

Леӱчӱ суыс вӱзыв шорӱн,

Кайӱ кымӱрӱн зӱр кӱл.

Јӱзыс жӱзӱ, пӱзӱ, куртӱ...

Ужыс бура мунö пыр.
Мешöкувтын дофыс зуртö,
Тырö бусөн гин і ныр.
Öj, термасö, шондi лезчö.
Ноко, сивöj, содты вын!
Атте, течöм мунда сетчö!
Колта журыс, кызи шпын.
Озлаң, озлаң мијö мунам,
Чапкiм умоль олан важ.
Кольективыс — ыжыт вына,
Кольективын — ужыс гаж!

1928 г.

ВУНДАН КАДО.

Отiр ыб-вылын, кыз пуö,
Быдөн керö ыжыт уж.
Герга голгö-мунö гулö,
Сетөн көзö Пiла Вуж.
Паныт меным тыра шепөн
Гогышасö id, рузög.
Завскö-вундö, колта течö
Паш Иля-пиан-Гормög.
Рöма, мiча нобо гинөн
Рузög-пыщгаң мытчö бок.
Сажлагöмөн ножасышлö
Муса зорiз — вагiлок.
Орсö шеппезкöt, шушкötö
Небыт лунтöv, содтö вын.
Муезшөрöt лоз нужötöm —

Суслон сувтөм, кызі шпын.
Лун покатын, лага-дорын
Петөм, вундө колъектѣв,
Кык машина муез-шөрын...
Кыші-паші сулөн шы.
Чожа 0твыв ужыс муно,
Шогмө, гарвізө колта.
Колъектѣвөн зардө луныс...
Женөж југыт, кыз гінва.
Ыбыс ловзис, пізө сетөн,—
Көзан кадө бура вөр.
Паныт меным тыра шепөн
Гогышасө шогді, зөр.

1928 г.

ЛОВЗИСӨ ЫББЕЗ.

Тулысса шонді
Гажаа серөмтчіс
І ветлө крута
Женөжын вылын.
Шебрасыс мулөн
Нильмуніс, сажөвтчіс:
Вашөтіс лун төв,
Сојіс чожа лым.
Зоріза, гажа
Тулыс локтіс горөн.
Оланыс ловзө.
Ужын пізө морт.
Шуралө муыс.

Вөр мөдөтчө корөн.
Том визыв зоңөн
Ҷардө менам горт.
Көзән кад локтө,
Пырө јөз коласө.
Лөгөтчө отыр
Петны ыббезлө.
I шонди петтөн
Сотчө зарһи асыв,
Кожалө југөр
Мича јенөжө.

Ловзисө ыббез,
Отыр сетчин пуө;
Быд подоса-дын
Кујлө гөр, пиһа.
I вескыт зерөн
Киссө көзыс муө,
Быдөс сортујтөм,
Сөстөм, кыз сінва.

Вон сетөн боқын
Трактор, кылө, гора —
Коммуна көзө.
Кывзө!.. Кылат?.. Чу!
Шөралө трактор
Мулис көзыт морос,
Көзән машина
Рјадөн лезө су.

Коммуна ужыс
Вешјө озлаһ чожа,

Каҗавтөг көҗгө
Гектарлө-гектар.
А луныс шоньт,
Төвтор абу, пөжө...
Мешөк сулалө
Му пельөсын гар.

Ловҗисө ыббез:
Отір гөрө, көҗө.
Лөз рөмын вөјө
Міча төліг мај.
Комі морт пессө,
Мунө сіја оҗлаң:
Комі морт лебтө,
Лебтө урожај.

1929 г.

КӨҢАН КАД.

Шоньт лун төв
Ньулө мусө,
Асыв гажа,
Лебтө вын.
Төлөтчан машина
Гусө
Гольгө-бөрјө.
Көјө щын.
Локтө тулыс,
Міча, візыв...
Сајміс му,
Лөз вөр, посад.

Паскыт ыб
Горалө, піѳө:
Локтіс, пыріс
Көзәнкад.

Коркө важын
Ралһык гөрөн
Мусө гарјіс,
Кызі ош;
Өні ветлө,
Гөрө плугөн
Макса-Піла,
Чочком тош.

Көзән машина
Лезалө
Ңебыт муө
Туслө тус.
Кольлектів, візөт,
Ужалө,—
Нылөн вын
Ңекөр оз ус.

Асыв оссіс
Міча, југыт.
Оса петөм
Кызі зу.
Пөлтө лун төв,
Јурсі зүгө...
Кокһіта
Лолалө му.

1928 г.

ВІЛЬ БІ.

Но кыз оз јоткы ета лунö,
Оз піз, оз öзјы пым сөлөм,
Көр комі отір плагөн муно
Пондөтны станціја керөм.
Не öтiк соғна јöz чукөртчiс
Мытчавны ассiс ыжыт вын.
Ed талун мијан јона мөртчiс
Медоғза iзыс,
Кызи гым.
Пондөтчам станціја строитны,
Ас чавкјö југытыс бура.
Осковтам оғлаң, нем бајитны,
Сөлөмсаң горөтiм:
„Ура!“
Ас ета лунсаң јöz вунөтö,
Ас оз кусиңт сiјö вiсаң.
Ільiчлөн лампа
Чавкјö,
Сотö
да остö југыт,
Вiль олан!
І шондi вылісаң сералö,
Буражык сотö,
Содтö вын.
„Ура“ горөнжыка гымалö...
Mi дорам јона,
Сөлөм пым!

1927 г.

ЫЖЫТ УЖ.

дона ужалис јöz,
Мыј ті пилитатö,
Лөсјат, стружитат?.. Кінлө?

Он-ја те азы-нө
Мыј мијö керамö?
Синнат вiзöт те ылö.

Азы ме, лебтатö
Ыжитö керкусö.
Тырмас-ја, јöz, тiјан вын?
Керамö школа ми.
Костi ог сувтöтö...
Вынсö мерјатiм важын.

Сiзкö-нө, шуатö,
Озланö вештатö
Ассiныт ыжитi тi уж?
Камгамö, дорамö,
Сылöмөн лебтамö.
Изövj мортiмö вуж.

Сiзи жагöнiкөн
Керкуез јештiсö —
Школа да вiл исполқом.
Кутчы те комiкöt,
Азын кыз кöстiсö —
Ужалис пöрис i том.
Талуныа лунö ми
Школасö огамö.
Радујтча, паскалö јур.

Поэо гажотчыштны:
Ужсö чулөтимö
Отта-то, гажа да бур!

1927 г.

ГАҖЕТЛӨ.

Көр кин бостас
Тенö киö,
Гөлөм гажөн
Орсö сек.
Умөл сотан
Кыңи биөн,
Морт радејтö
Тенö век.
Уна, уна
Те паскалан,
Чавкјан
Вөррез пыщкө би.
Умөл уж-понда
Быщкалан
Мортöс зубыта,
Кың зи.
Быд деревнаö
Піскөтан
Југыт туйсö,
Аңа ме.
Важсö вужнас
Летан-вотан,
Виль култура
Көңан те.

Уна сетап
Мортлө вынсө,
Мывкыд содö,
Оггö жур.
Вем буражык
Сылөн мырсö,
Керö сijö,
Мыj медбур.

Ета лунö,
Көр казтылö
Тенö бур ымөн
Быд морт,
Те һөвјогөн
Лебзан ылö,—
Феревһаын
Тенат горт.
дак велöt,
Велöt кін пемыт,
Китөм, кывтөм
Велötig.
Талун горөн
Инда теныт
Пым јуөр,
Вем југдötig!

1928 г.

БОКÖ ВАЖСÖ.

Пемдö. Женыт төвса лун.
Лезчö чожа шонди.

Посад чөлө, керсөм дун,
Кывзигны ме понди.

Ылын, ылын доф полоз,
Чу, кытөнкө зуртө.
даңко Миш-ордын том јөз
Орсө, картө-куртө.

Локтис праҕнык розосво,
Мытчис чужөмбансө.
Сіја ректө воіг-во
Оҕірліг кормансө.

Уна мунө берга, гөм
Быкод праҕнык кадө.
Віна кіггө, сотө өм,
Зык ветлө посадөт.

Важмоз ешө олам мі,
Вілас ег-на вужө.
Токо том јөз лебтөм кі,
Пессө соссез пужөм.

Тырмас, бокө олан важ,
Колө вілө петны!
Умөль луннез, праҕнык кад
Ас-дыніг пельдөтны.

Колө пессыны бура...
Озлаң, озлаң горөн!
да мед неколаң, кыз ва
Муніс візыв шорөн!

1929 г.

КУЖИМ ГОД.

Гералё шонді, ас гералё,
Ас біөн öзтө вөррез, му.
Виқот, кыз плошчадыс öгралё,
Морт јурыс öкөм, кызі зу.

Косінка чочком, гөрд ленточки,
Кушак гарусіс, лөз шабур,
Быдөс пежјалё, мунё шлопкө...
Но то те празњик кыщөм бур!

Комілөн талун ыжыт празњик,
Њекін оз вунөт — сінын желъ.
Буражык важсө пондам рањны,
Кујимөт лун локтіс апрелъ.

Кујим-њи год чулаліс, тыріс,
Тулысга шорөя муніс кад.
І дума ветлө јурын гыріс,
Ас талун ымөтө посад.

Уна мі керім кујим годөн,
Ужалам-гымгам, чавкјө бі.
І луніс-лунё вынним годө,
Вылөжык лебө озлањ кі.

Машина ас пластајтө муез,
Сајмөтө вөр, дрөбөтө вем.
Унажык көзө, көзө суез...
Віл олан дорам, повны њем!

Горөнжык оꞑлаң коллективөн
Оскөвтө өтвыв, міча јөз.
Ас талун гажа пісна кылө —
Талун празнујтө комі јөз!

Апрелъ, 1829 г.

ТРАКТОРНӨЈ ЗЫК.

Буражык талун
Чужөмө серөмтчө,
Сөстөмөс сіннез,
Пізө, ветлө вір.
Сөлөмө јөктө,
Токөтө, орөтчө.
І ачым быдсөн
Сотча кыз бі-чір.

* *
*

Вывтырө кокнйт,
Пыдына ловзісгө.
І етщөм лунас
Помтөм менам вын.
І јурам дума
Сыланкылөн кісгө,
Талун лок дума
Ме дынгаң ылыи.

* *
*

Мыјсаң-нө сіз,
Мыјсаң-нө сетщөм кокнйт,

Мыҗсаҥ сөлөмө
Орөтчө оҗлаҥ?
Кыщөм-нө лунөн
Олан талун локтін,
Кыщөм-нө гаж те
Вајін? Кытісаҥ?

* *
*

І кінкө вемам,
Каж кыҗ су туг кокө,
Өтікө полө:
„Кывзы, кывзы зон...
Но мыј те кылан,
Муса, дона вокөј?
Те кылан зыксө,
Кылан алы он?“

* *
*

Ме сувті, кывза.
Пелам шыыс пыріс.
Паскалө горөн
Ыб пастаас зык.
Виҗөті оҗлаҥ —
Локтө паныт, гурҗө
Колонна быдса —
Тракторрез даскык.

* *
*

Колонна петӧм,
Тракторнӧј колонна!
Межатӧм ыб
Шӧравны сја лут,
Стальнӧјӧг вӧввез,
Вын песны он понды,
Юнжыка, другӧ,
Рульсӧ кӧјӧ кут!

* *
* *
* *

Трактор колонна
Муліг морос пажӧ.
Вӧӧтӧ, вон —
Ӧе ӧтік і Ӧе кык...
Сӧјӧн-жӧ јурын
дума ветлӧ гажӧн —
Ме кылі талун
Тракторрезліг зык.

1930 г.

ЫЦКІГАН КАД.

Лунокыс талун
Ҷардӧ мӧча нылӧн.
І јенӧж сӧстӧм,
Сӧстӧм, кыҶ сӧнва,
ВӧҶезлын гора

Лопатчөм кылө.
Ыщкісанкад-тај,
Локтіс то страда.

* *
*

Виңезлын отір
Копырасө, шуксө.
Коса турунсө
Гојө — шар-р да шар-р...
Вон сен, виңот,
Колхоз пажнајтны пуксөм.
Нија пөрөтөмас-ни
Быдса кык гектар.

* *
*

Колхозлөн ужыс
Озлаң мунө чожа.
Колхозыс быдмө,
Содө сылөн вын.
Оддөн-ед уна
Ужсө вајіс гожум.
Термагны колө,
Оз куңгыв і гін.

* *
*

А оз-тај ңеміс
Кольлективса повчө,
І сыланкылөн

Тырö ыщкöм вiз.
Отласа мывкыд
Чужö нылөн, ловзö.
Он јансöt нiјö,
Он торјöt ӕеқыз.

* *
*

Аг кулаччыс
Гырчигалö пiӕөн,
Аг мытчö нырсö
да сујыштö кок.
Чегöтам сiјö
Мi колхознöј вынөн,
Мi рамтам понсö,
Köda öддөн лок.

* *
*

Кокӕита ветлö
Лечыт коса кiын.
ӕебыт турунсö
Goјö — шар-р да шар-р...
Колхоз ыщкiгö,
Пессö сiја бiын:
Турун ускötö
Гектарлö гектар.

1930 г.

ЕЖВА-КУҢА.

Мі вөрзім.
Прістанъ комыс бөрө.
Паракод ныр
Јукөвтис ва.
І гыріс гыа
Берегдорө
Вачкігіс зыкөн,
Гудыра.

* *
*

Паракод петіс
Ежва шөрө.
дрөж-пыр машина
Содтис вын.
Свісток тутөстис
Горөн, горөн...
Струбаіс пуркјө,
Кажө щын.

* *
*

Пантагөны
Буксіррез помтөг,
Кыскөны
Кардорлаңө кер.
Комі јөз уна

*Этә сүмөтүрөтүш
иҫемә өскөтү, көп
внештүрөтүш ө иҫтәре
в Ежва-Куҗа.*

Заптөм вöрсö,
Бура ужалөм
Піла, чер.

* *
*

Сен берег-дорас
Волкыт віңлас
Сувтötөм вылын
Куз зород.
То ета
Коллективлөн ужыс.
Быдöс-ні ыцкөм
Вің — горпод.

* *
*

Лебыштіс төв
Шоныт ру-сорөн,
Малыштіс чужөм
Ежва ју.
Шонді југөрыс
Сотö му,
Купајтчö ваас
Зарні зерөн.

* *
*

Лөз-рöма Ежва
Візыв, паскыт,

Кылөтө помтөг
Пуррез, кер.
Гтенаон муно
Шуч орластөг
Ва дорөҗтис
Пыдөстөм вөр.

* *
*

Вон сетөн матын
Берег-дорас,
Кыт вязыва
Котөртө ва,
Зев ыжыт керку
Синмө пырө:
Завод виль быдмө —
Слобода.

* *
*

Промышленность
Зорамө, шогмө,
Виль зыкөн тырө
Комі му.
Кылөтө важсө,
Симсө, јогсө,
Пыдын да сөстөм
Ежва ју.

* *
*

Мі кајам
Ежва-куџа ојлаң.
Пантасѳ сѳкт.
Посаддез сар.
Мі кајам
Комі јѳз гѳлѳмѳ —
Мытчѳгѳ прѳстаң
Сыктывкар.

Август, 1930 г.

АСЫВ ҒЕРЕВҢАЫН.

Чу, кытсагѳны петуккез.
Локтѳ асыв, осгѳ лун.
Керку јуррез, кыџ кулбуккез.
Содтѳ асыв јѳзлѳ вын.

Сајмѳ, лебтѳгѳ ҒеревҢа.
Ловџѳс лог-дорын гуна.
Осгѳс зыкѳн, кылѳ Ңевна
Ҷуркѳ-вѳркѳ ворота.

Шын шакаылъезѳн трубаѳс
Лебѳ вылѳ, кыџ кымѳр.
Ылын, ылын вѳџез-сајын
Лѳз сулалѳ пемыт вѳр.

Ѵшынувтын посоџ-дорын
Кылѳ чѳжѳтѳ пѳла.

Камгө, увтө Лапко горөн,
Өмсө остөм, кың віла.

Шоныт гідын пода орсө,
Баља баксө, роксө поре.
Керку-пыщкын кага горзө,
Корө мамліг пым тупөг.

Міча ныв котөртө валө —
Бумгө-горалө ведра.
Лезчө расө вон вөраліг
Віјны таррез да сөла.

Мунө школаө, горөтө
Комі пісња Пјодорок.
Лымыс кокувтын зуркөтө...
Кысгө чожа тупылок.

Талун јона морозітөм,
Сотө чужөм көзыт ру.
Сереброөн кың катҕігөм,
Куржавітөм көз, піпу.

Петіс шонді да колҕаөн
Кіетіс му-пагта југөр.
Сајміс олан ҕеравҕаын,
Уж бергөтө јөз гөгөр.

1927 г.

ТӨВГА АСЫВ.

Біја өгыр асывлаһын,—
Јенөж өзјө, југдө.

Мытчис шонди чужомбансө,—
Југөр кигсө, зузгө.

Орсө сija лыммез-вылын,
Пелькыщөн пежјалө.
Сереброён піпу-јыліс
Пуштыштө, угалө.

Мороџитөм талун јона.
Лым доџувтын ғылө.
Ыжыт, гөгрөс гөрд-рөм донөн
Шонди лебө вылө.

дыш өтөрө петны јөзлө,
Мороџеј сажкөтө.
Вывтыр катгө көзыт везјөн,
Ныр чеплалө, сотө.

Челад пышјөма, џебгісөм
Шонит горвыв сордө.
Сетчин орсөны печікөн,
Бабныс сказкі гардө.

Лапко пырөм посоџувтө,
Лавгө сетчин, мургө.
Гөныс јожлөн кызі сувтөм,
Төлыс шельөт ыргө.

Көзыт, міча талун асыв,
Шонди лымкөт орсө.
Гажа овны ны-коласын,
Гөлөм нылаң корсө!

1927 г.

ГЫВ-НӨ, ЗОНӨЈ!

Пельдіс јүріс мывкыдтор,
Уғыс да тарөвтчіс;
Јөз сөлөмө, кыңи шор,
Ҷольгөмөн сажөвтчіс.

Ҷижа коміөн ме пыр,
Ҷижа лунөн, ојөн.
Кывбур чавкјө, кың би-чир
Өт-мөдөрө којө.

Мыј-нө овны сіңи век,
Ҷаггезмоз веклясны;
Олан гажа токо сек,
Көр ми дорсам асным.

Бокө вештам умөль шөг,
Уж бергөтам јона.
Сөлөм сөстөм, абу јог,
Сылам горөн, вонөј!

Виль кад гөрд-рөм чужөмбан
Мытчіс меным паныт:
Сыв-пө, зонөј, му-піјан.
Кыв ен виң иганөн!

Сің ме јөз-коласын пыр
Ҷажөя ораса, сыла.
Говк паскалө, кылө дыр,
Ыббез, виңдез нулө!..

1928 г.

МЕНАМ ТОМГА КАД.

Менам томга кад,
да гажотчан кад.
Состом солөмөј,
Мича јуринөј,
Вына кі-кокө.
Өмө окагө!
То-ед шогмиссөм
Көркө јөз шөрө,
Мамө зорөтөм,
Петі отірө.
Горөн сыла ме.
Кывзө зон і ныв,
Норөн һужөта
Комі сыланкыв!
Көр-ед гича ме
Комі јөз-јыліс,
Сөлөм потмунө,
Лебзө пөткаөн.
Ешө јонжыка
Чужөм сажмыштө,
Көр ме пармаө
Мөда каянытө.
Сетчин гораа
Писна паскалө,
Комі му-куза
Кистө, ољсалө!
Горөн сыла ме,

Горөн гѣжа ме,—
Кывзö, комі јöз,
Лыддö, муса јöз!

1927 г.

КЕРКУЫН.

Лабич-дорын, öшын вестын
Шлаткö кыјö дед њынкöм.
Лыддö књига пызан-сајын
Учöт Вању дез-кынöм.

Мамыс дöлгö ырöш керö,
Бабныс кага гытчöтö.
Міча нылöј пызан-дорас
Печкö, гыжнас шлаткöтö.

Керку-шöрас, пагкыт жеклын
Ајныс вурö віль гїјöс.
Кычан кујлö пызанувтын,
Њулö Вањліг кокпыдöс.

Керку пагтас чапкö бисö,
Бура сотчö сартасок.
Сыліг кањ кујлö вїтїкөн,
Шонтö горлас ассїс бок.

Асыв кадöз пызан дорас
Шургö-печкö міча ныв,
Лезас кісіс чöрссö горөн
да њужöтас -сывлö сыв.

1926 г.

ЧАСТУШКАЕЗ.

Њажгö орсö виль гармоньна,
Лөбтö посад, матис вөр.
Сöд сінкыма нывсаң талун
Меным вајисö јуөр.

Бур оланлаң öнi петим,
Быщöм мортö пöримö.
Вужнас важсö быдöс летим,
Многополье керимö.

Озлаң, озлаң мијö мунам,
дорам коперација.
Öнi пондам ешö керны
Öлектрофикација!

* *
*

Гуз Öндрејис мöдлаполіс
Мывкыда, старательнöј.
Сіја тöдö, мыла колö
Касса сберегательнöј.

Кыга лыддö да сөралö,
Öнi һеміс-пö ог пов.
Сберегалкаыс отсалас
Њöбны сејалка да вöv.

Гөм һекөр ме ог вің гортын,
Чапкі жажө важ көшелъ.
Сберегалкаын чукөрта,
Пукта сетчін быд һеделъ.

Мыјлө гөмсө віңны гортын,
Польза абу һекыщөм.
Сберегательнөјө пуктан,
Ачыс содө жагвыв гөм.

Ојнас горөн саркја-уза,
Ог ме запты чер һе зор.
Гөмсө кассаө нөбөті,
Һем гуавны теныт вор.

Горзө Максіка, котрасө —
Сотчөм керку сылөн төн.
Гөмсө віңөм коробјаын —
Біјыс абу кольөм һем.

Луніг-лун казавтөг содө
Сберегательнөјын гөм.
Гөм-кө пондан сетчін віңны,
Оз ло полөм, төждігөм.

Ед вунөтө гөмсө пыртны
Сберегалкаө быдөн.
І көшелын ас оз тарлас
Вес копейка һекытөн.

* *
*

Сылö пiснa вiльö горөн,
Вiзыв вiра мiча ныв.
Муñö говкыс керöс-дорöt —
Мезмiс гөлöмгаñ бур кыв.

Мыj те ме-гöрын ветлötан,
Ме-ed тенö ог окав.
Полiтчiткавлö мунамö,
Гортын чуд-моз ен пукав.

дугда текöt ме ветлötны,
дугда гөлöм гажötны.
Муна рытнас талун клубö
Комi пiснa горötны.

Сабан гöрсö чапкам бокö,
Сiја умöль јур вердiс.
Трактор ыб-вылö петкötам,
Кос ñекöр сiјөн оз вiс.

Кыз кынöма поп Иван
Радиö ругajtö:
Кыщöм ета-пö вiсан,
Фавыл-пö горлајтö.

Кутöм куз подраñиk киö —
Повзöма котöртö,
Токо павјалö „бургiыс“,
Кыз бур вöв оскöвтö.

Јөкты, јөкты, Ымореј,
Јөкты выгыныт көр ем.
Аг кокувтын му дрөбалө,
Огсө југдө јурын вем.

* *
*

Арга кадыс, пемыт кадыс
Гојис улөн менчим јур:
Алымент вежта посадө,
Етчөз воштіс томга дур.

Менам другө басөк чужом,
Визыв віра зонкаок.
Лыддим кыга талун кыкөн,
Аззім сөлөм бурмөток.

* *
*

Тырмас өтікөн ужавны,
Сетіс абу уна бур.
Колө ужсө өтлаавны —
Коллективө мун те пыр.

Өні јөзыс бура пессө,
Олан ассіс бергөтө.
Коллективө быдөн кыссө,
Отувтчөмөн ужалө.

деревнаын мјө таво
дорам вына коллектив.

Богаѳо јур-бөр гыжјалө,
Лѳетө тош, куртчалө кыв.

Мыла гажөн олам мијө,
Мыла вын ѳекөр оз быр:
Быдөс керам уна киөн —
Мунө кокыта уж пыр.

Петис шонди. Асыв миѳа.
Ыббез-вылө кајө јөз.
Горөн уж-бердө кутѳисам —
Кольективынөг быдөс.

Өни чапкім сабан гөрсө,
Сотім биын көзсан куд.
Кольективө мијө вајім
Көзан машина і плуг.

Визыв олан мунө озлаң,
Содө мывкыд, содө вын.
Чорыт тујлө петө өѳир —
Кольектив дорө важын.